

Význam nových řádů, výklad a pochopení nejdůležitějších hlav

Plukovník Josef Valeš, podplukovník Pavel Derbal

Důsledná mírumilovná politika Sovětského svazu a všech zemí socialistického tábora získává stále větší podporu pracujících celého světa. Velké budovatelské úspěchy socialistických zemí, zvláště nesmírný technický a vědecký rozmach SSSR mocně působí zejména na země, které se osvobodily z koloniálního područí, nebo které o svou svobodu bojují.

Tyto okolnosti a všestranná a nezištná pomoc Sovětského svazu a ostatních socialistických zemí působí, že většina zemí získavších samostatnost ve snaze co nejdříve dosáhnout hospodářského vzestupu, přebírá osvědčené zkušenosti socialistických zemí, snaží se vymanit z hospodářské a politické závislosti na imperialistických státech a podporuje politiku Sovětského svazu.

Hospodářská a vojenská moc zemí socialistického tábora nutí i realisticky chápající politiky kapitalistických států ke změně názorů a uznání nutnosti soužití obou světových hospodářských soustav.

Přes tyto nesporné úspěchy mírového úsilí trvá nadále nebezpečí války. Nutno mít stále na zřeteli, že na Západě, zejména v USA a NSR jsou u moci síly, které bez ohledu na zájmy svých národů pokračují ve „studené válce“, pokračují v horečném zbrojení a v přípravách nové války, o čemž svědčí události posledních měsíců.

V průběhu uplynulých let došlo v naší vlasti k zásadním třídně politickým a ekonomickým změnám. Socialismus v ČSSR se stal skutečností a je zakotven v nové socialistické ústavě, dochází k soustavnému prohlubování socialistické demokracie, budování a ochrana socialismu je chápána i uskutečňována v pevně jednotě celého socialistického tábora. Dochází k dalšímu upevňování vedoucí úlohy komunistické strany a k růstu jejího vlivu ve všech oblastech našeho života. V souladu s těmito změnami v našem hospodářství a společnosti dochází v postavení naší armády k významným změnám, neboť naše armáda je nedílnou součástí naší socialistické společnosti.

Protože celý život armády je v podstatě určován vojenskými předpisy a řády, musí v souladu s těmito změnami dojít k odpovídajícím změnám ve vojenských řádech a předpisech.



Charakteristickým rysem nových řádů je to, že zahrnují nejnovější poznatky a zkušenosti především Sovětské armády, i ostatních bratrských socialistických armád, jsou uceleným výkladem soudobé vojenské vědy a praxe získané při výcviku vojsk za použití nejnovějších zbraní. Jsou v nich v maximální míře uplatněny principy současného vývoje naší společnosti spolu s obecnými zásadami výstavby socialistické armády i zvláštnosti naší země.

Zásady uvedené v nových řádech nejsou neměnné, ale budou podléhat dalším změnám v závislosti na rozvoji techniky a vojenství vůbec. Další teoretický rozvoj vojenského myšlení je ovšem možný jen tehdy, jestliže všichni velitelé a političtí pracovníci naší armády dokonale zvládnou a pochopí smysl těchto nových vojenských řádů a budou-li je důsledně využívat v praxi.

V současné době jsou vydány vojskům nové Polní řády. V nejbližší době budou rozeslány i nové bojové řády druhů vojsk a předpisy pro bojové použití speciálních vojsk a služeb týlu.

Proto letní období 1960 bude znamenat přelom ve výcviku vojsk podle nových řádů a ve vedení boje v podmínkách použití soudobých bojových prostředků. Vydání nových řádů musí pozvednout bojový výcvik vojsk, velitelů a stábnů na ještě vyšší stupeň a napomáhat, aby byla zabezpečena stálá bojová pohotovost ozbrojených sil.

V nových řádech našly své uplatnění nejnovější poznatky socialistické vojenské vědy pokud jde o charakter příští války. Tato válka, bude-li nám vnucena, bude válkou dvou

navzájem si odporujících systémů — kapitalistického a socialistického, kde se vede klasických zbraní bude používat i velké množství jaderných zbraní, letadel nadzvukových rychlostí, rakety různého určení a doletu a jiná technika. To dává ozbrojenému boji na souši i ve vzduchu rozhodný a urputný charakter.

Budoucí válka bude válkou, ve které se uplatní ve velkém měřítku prostředky hromadného ničení a především atomové a termokerní zbraně. Různé prostředky, které slouží k dopravě těchto zbraní na cíl, mění obvyklý význam pojmu fronty a zápolí. Úplná motorizace a mechanizace vojsk a zvýšení jejich pohyblivosti vtiskují ozbrojenému boji vysoké manévrový charakter a nevídaný prostorový rozmach.

Materiálním předpokladem, který určuje charakter a rozmach ozbrojeného boje je, jak známo, stupeň rozvoje výrobních sil.

Obrovský hospodářský růst socialistických států a především průmyslu, na základě rozvoje těžkého průmyslu, vědecký a technický pokrok, jakož i každodenní péče KSC pokračuje o otázky zvyšování obranyschopnosti státu, toto vše umožnilo vybavit ozbrojené síly prvotřídními bojovými prostředky, které odpovídají požadavkům soudobého boje a operace.

Ozbrojené síly SSSR jsou vyzbrojeny atomovými zbraněmi, jakož i jinými novými dokonalejšími zbraněmi a různorodou bojovou technikou. V současné době má Sovětská armáda takovou raketovou techniku, která je

s to účinně řešit nejrůznější úkoly na souši, ve vzduchu i na moři.

Pokud jde o obvyklou výzbroj, pak je třeba říci, že se za poslední dobu změnila od základu. Jsou to v podstatě úplně nové zbraně. Zdaleka předstihují ty, se kterými Sovětská armáda vítězila ve Velké vlastenecké válce; zvýšila se dálka a rychlost střelby, účinnost střel a zlepšila se i jiná takticko-technická data.

Došlo k velkým změnám i v organizaci vojsk. Byla provedena motorizace jednotek a útvarů. V bojové činnosti stále větší uplatnění nalézají vrtulníky a padákové výsadky. Pokud jde o pozemní vojska, tak zde již nyní převládá tankové vojsko v organizaci tankové a motostřelecké divize. Tanková vojska jsou hlavní údernou silou pozemních vojsk. V soudobém boji a operaci úloha tankových vojsk, která mají velkou pohyblivost a mohutnou palebnou sílu a schopnost odolávat i atomovým úderům, značně vzrostla.

Dnešní pozemní vojska v součinnosti s letectvem jsou mohutným prostředkem pro zasažení hlubokých a ničivých úderů. Organizace útvarů, svazků a svazů zabezpečuje vedení boje novým způsobem — s využitím mohutných ničivých prostředků. Avšak i v této oblasti jsou ještě značné možnosti dalšího zdokonalování.

V poválečné době nastaly však velké změny i v armádách našeho pravděpodobného nepřítele: vzrůstá množství tankových a výsadkových vojsk, organizují se speciální útvary vyzbrojené atomovými zbraněmi, zdokonalují se i klasické zbraně a bojová technika.

Zavedení nových bojových prostředků, změny v organizaci vojsk i v armádách našeho nepřítele jsou příčinou změn v operační i v taktické činnosti vojsk. V důsledku toho bylo nutno přepracovat i Polní řády, jejichž ustanovení již neodpovídala současným požadavkům.

Avšak v nových řádech jsou úplně zachována ustanovení vypracovaná na zkušenostech z Velké vlastenecké války, která neztratila svůj význam v současných podmínkách. Dále pak se přihlíželo i ke zkušenostem, získaným v poslední době na cvičeních s vojsky, a v neposlední řadě i k podmínkám od vojsk k návrhům nových řádů.

Nové Polní řády obsahují základy soudobého vševojskového boje a návod týkající se přípravy, organizace a vedení bojové činnosti a také využití druhů vojsk, letectva a speciálních vojsk v různých druzích boje.

Základní rozdíly nových řádů proti starým spočívá v tom, že jsou zpracovány s ohledem na činnost vojsk v podmínkách použití nových bojových prostředků, které vstiskují soudobému boji nové charakteristické rysy.

Soudobý boj je vševojskovým bojem. Tento boj, jak se praví v Řádech, je charakterizován používáním atomových zbraní a jiných prostředků hromadného ničení, účasti velkého množství pozemních vojsk s rozmanitou bojovou technikou, raketových prostředků, letectva a výsadkových vojsk, jakož i zvýšenou úlohou tanků, což umožňuje zasazovat nepříteli překvapivé a ničivé úderý do velké hloubky a dosahovat jeho zničení v krátkých lhůtách.

Atomové zbraně, velká palebná a úderná síla jiných bojových prostředků vtiskují soudobému boji rozhodný a manévrový charakter. Činnost vojsk v tomto boji

se bude rozvíjet nerovnoměrně na široké frontě a do velké hloubky s vytvářením mezer mezi svazky (útvary). To dává velké možnosti projevoval iniciativu a uskutečňovat samostatnou a rychlou činnost, jakož i zasazovat úderý do boků a týlu nepříteli. Rychle se měnící situace, její náhlá změna, nepřetržitost a houževnatost bojové činnosti, ostrý boj o získání iniciativy a získání času jsou charakteristickými rysy vševojskového boje.

Soudobý boj vyžaduje od vojsk mistrného využití mohutnosti atomových zbraní a jiných prostředků hromadného ničení, prvotřídní výcvik, dobrou organizaci a maximální vypětí morálních a fyzických sil, bojovou soudržnost a zachování stále bojové pohotovosti.

Na atomové zbraně se pohlíželo jako na hlavní prostředek ničení v soudobém boji. Současně s tím Řády podtrhují velkou úlohu ostatních bojových prostředků a různé bojové techniky.

Aby se dosáhlo nejlepšího výsledku, je třeba atomové zbraně používat na hlavním směru a překvapivě na ty objekty, jejichž zničení může mít rozhodující vliv na výsledek boje. Atomové zbraně se budou používat zpravidla podle rozhodnutí vyšších velitelů. Avšak v případě nutnosti o jejich použití budou moci rozhodovat i velitelé divizí.

Nejdůležitější principy vojenského umění, vypracované v průběhu dlouholetých dějin vojenských, neztratily svůj význam ani v nových podmínkách soudobého boje. Současně s tím sovětská vojenská věda má zato, že nejsou věčně a neměnné, a že závisí na rozvoji materiální základny války, na charakteru a konkrétních podmínkách jejího vedení.

Zásada soustřeďování sil a prostředků na hlavním směru za používání atomových zbraní v podstatě zůstává, mění se však poněkud forma; ta spočívá v tom, že toto soustředění je třeba provádět jen na krátkou dobu, potřebnou pro vytvoření převahy a splnění stanoveného úkolu, potom vojska se musí znovu rozptýlit, aby se tím předešlo odvetnému atomovému úderu.

Atomové zbraně rovněž nevylučují zásadu vedení bojové činnosti spojením úsilím všech druhů vojsk, způsoby a různé formy ozbrojeného boje. Úspěchu v soudobém boji a operaci lze dosáhnout spojením úsilí různých svazků a útvarů pozemních vojsk a letectva v těsné a nepřetržité součinnosti.

V nových podmínkách nabývá zvláštního významu překvapení, aktivita a pohyblivost, jakož i nepřetržitost bojové činnosti.

Překvapivá činnost vojsk umožňuje zasazovat nepříteli co největší ztráty a podstatně snížit jeho bojeschopnost, rychle změnit poměr sil ve svůj prospěch a vytvořit podmínky pro dosažení úspěchu v boji. O překvapení bude ušlovat i nepřítel. Proto je nutná vysoká bdělost, neustálá bojová pohotovost a schopnost k okamžitému protipatření na základě předvídání událostí, jakož i včasné a všestranné zabezpečení bojové činnosti vojsk.

Bez aktivní a manévrové činnosti nelze dosáhnout úspěchu v soudobém boji. To se týká bojové činnosti ve válce velkou a hlavně v jejím počátečním období. Jen smělou a rozhodnou činností

lze plně využít výsledků atomových úderů, zasadit nepříteli zdrcující úder a vyvést svá vojska zpod jeho úderů.

Bojová činnost se bude provádět nepřetržitě ve dne i v noci. Vycházejí z toho, nabývá noční činnost zvlášť velkého významu, a proto musí být vojsky co nejlépe využity.

Podstatné jsou upřesněna ustanovení týkající se velení vojskům. Od všech velitelů a štábů se vyžaduje vysoká operativnost v práci, umění organizovat bojovou činnost ve zkrácených lhůtách a projevoval iniciativu při plnění stanovených úkolů. V tomto směru Rády dávají velkou možnost k projevu tvůrčí iniciativy. Za účelem odstranění šablonovitých rozhodnutí Rády obsahují z menšího počtu taktických norem. Namísto velkého počtu norem nové Rády obsahují taktické požadavky, na základě kterých velitelé mohou tvůrčím způsobem řešit úkoly organizace a vedení bojové činnosti v konkrétních podmínkách bojové situace.

V nových řádech uvedené normy vylučují, aby se jich mohlo využívat jako šablony. Přitom se zvlášť zdůrazňuje, že všechna ustanovení Rádů se musí používat a jimi se řídit přísně podle konkrétní situace.

V nových řádech se zvláštní pozornost věnuje činnosti motostřeleckých a tankových divizí (útvárů, jednotek), protože jsou hlavními vševojskovými taktickými svazky pozemních vojsk.

Současné motostřelecké divize (msd) a tankové divize (td) jsou mohutnou palebnou a údernou silou a mají vysokou pohyblivost a manévrovost. V složení msd se značně zvýšil počet tanků. Msd a td jsou schopné vést boj nejen v těsné součinnosti se sousedními svazky, ale i samostatně. To zvyšuje úlohu velitelů svazků v soudobém boji a vyžaduje od nich vysokou operační a taktickou připravenost, umění rychle se orientovat v složité a rychle se měnící situaci a předvídat její změny, projevoval iniciativu, činit směla rozhodnutí a tato tvrdě uskutečňovat. Získání těchto vlastností je třeba věnovat každodenní pozornost.

S objevením se řízených a neřízených raket o velkém doletu a velké ničivé síle, nabývá dělostřelectvo (rozuměj raketové) ještě většího významu a přesahuje rámec čistě taktického charakteru.

S ohledem na rychlý rozvoj soudobých prostředků vzdušného napadení zvyšuje se úloha PVO. Proto bylo nutno vytvořit speciální vojska PVO u pozemních vojsk. Vojska PVO jsou složena ze svazků a útvarů hlavního a raketového protiletadlového dělostřelectva, radiotechnických a jiných speciálních útvarů a jednotek.

Do pozemních vojsk jsou zapojena i výsadková vojska, což umožňuje, aby byla konkrétněji řízena a využita v zájmu operace a boje. Použití výsadkových vojsk v soudobém boji zvyšuje jeho rozhodný a manévrový charakter a zabezpečuje vysoké tempo útoku.

Aby byla zabezpečena bojová činnost pozemních vojsk, byla organizace vytvořena radiotechnická vojska, jejichž úkolem je provádět radiotechnický průzkum, radiotechnické rušení a zabezpečovat telerádiové řízení.

Soudobý vševojskový boj vyžaduje od vojáků vysoké bojové a morální vlastnosti. Vzhledem k tomu se v Rádech věnuje velká pozornost otázkám organizace a provádění politické práce. ÚV KSČ při posuzování otázek obranyschopnosti státu vždy vě-

noval velkou pozornost upevnění stranického vlivu v armádě a zvyšování morálně politického stavu ozbrojených sil.

Jsou-li rozebírány otázky politické práce, věnuje se zvláštní pozornost tomu, jak semknout vojáků kolem KSČ a vlády, upevnit nedílnou velitelskou pravomoc a vojenskou kázeň, udržovat stálou bojovou pohotovost a organizovanost života vojsk, mobilizovat vojáků k úspěšnému splnění stanovených úkolů a upevňovat správný poměr vojsk k civilnímu obyvatelstvu.

Nelze opominout i takovou skutečnost, že se provedly v Rádech strukturální změny a vyřadily zbytečné podrobnosti a opakování, v důsledku čehož se nové řády co do objemu zmenšily téměř o čtvrtinu ve srovnání se starými.

Závěrem k této části možno říci, že zásadní význam nových řádů spočívá v tom, že odpovídají a zohledňují současnou úroveň teorie a praxe ve vojenství a tím vytvářejí podmínky pro další zvyšování bojeschopnosti ozbrojených sil.



Dnes, kdy začíná studium nových Polních řádů a praktické procvičování jejich ustanovení na cvičeních s vojsky, je třeba se podrobněji zastavit u nejdůležitějších jejich ustanovení.

Stejně jako v starých řádech je útok pokládán za základní druh bojové činnosti, protože jen rozhodný útok ve vysokém tempu může zabezpečit úplné zničení nepřítel.

Zároveň s dříve často používaným způsobem průlomu připravené obrany z výchozího prostoru, zaujímaného v bezprostředním dotyku s nepřítelem, byl vypracován i nový způsob provádění průlomu z chodu s přisunutím vojsk z hloubky. Jeden nebo druhý způsob provádění průlomu se doporučuje volit se zřetelem na konkrétní podmínky a situaci jako např. sestavu nepřátelské obrany, palebné prostředky a hlavně atomové zbraně, charakter terénu a jiné podmínky. Tak například průlom se zaujetím výchozího prostoru v bezprostředním dotyku s nepřítelem je účelný v tom případě, je-li zabezpečeno utajené rozvinování a rozmístění vojsk v bezprostřední blízkosti od nepřítel. Průlom obrany z chodu zabezpečuje menší zranitelnost od nepřátelských úderů a překvapivost útoku. Zároveň však vyžaduje, aby bylo pečlivě organizováno přisunutí vojsk a zabezpečeno jejich včasné rozvinutí k útoku. Pokud jde o prostory soustředění, nové řády doporučují volit takové vzdálenosti, aby vojska byla chráněna před dalekonosným dělostřelectvem a raketami malého doletu (např. »HONEST JOHN«, »LITTLE JOHN«, »LACROSS«). V průměru tato vzdálenost může být v rozmezí od 20–40 km, a v některých případech i více. Prostory soustředění je třeba vybírat nejen v různé vzdálenosti od fronty, ale i stranou od úseku průlomu, abychom utajili směr hlavního úderu a uskupení vojsk připravených k útoku.

Rády dosti podrobně rozebírají rozsah otázek, které musí řešit velitel při provádění průlomu z chodu. Tak např. za účelem organizovaného přesunu vojsk k přednímu okraji se současným zahájením zteče je třeba určit směry pohybu, výchozí čáru, regulační čáry a čáry pro rozvinutí se proudů a čáru pro rozvinutí ke zteči. V řádech nejsou uvedeny konkrétní vzdálenosti čar rozvinování, avšak je uvedeno, že tyto čáry je třeba určit s ohle-

dem na charakter terénu a jiné podmínky situace.

Zvláštní pozornost se věnuje nutnosti sladěné činnosti útočících vojsk s útvarů, které jsou v bezprostředním dotyku s nepřítelem, aby byl zabezpečen průchod jejich bojovými sestavami a využity jejich palebné prostředky k podpoře zteče.

Úspěch průlomu z chodu v mnohém bude záviset na přesnosti a organizaci přesunu a rychlosti rozvinutí vojsk prvního sledu ke zteči. Přesun z prostoru soustředění může s ohledem na množství os začít v plukovních nebo praporečnických proudech. Jakmile se vojska přiblíží k přednímu okraji, postupně se rozčleňují a zaujímají předbojové sestavy.

Tanky a pěchota 1. sledu se při přiblížení k čáře pro rozvinutí ke zteči rychle rozvíjejí do bojové sestavy a zúčastní na nepříteli z chodu. Pěchota přitom musí sesednout. Na čáře pro rozvinutí se jednotky 1. sledu mohou v případě nutnosti na nějakou dobu zastavit, aby se orientovaly a upřesnily bojové úkoly. Do vydání těchto nových řádů se při výcviku vojsk v provádění průlomu z chodu někdy připouštěla zteč na připravenou obranu nepříteli v předbojových sestavách. Abychom se vyhnuli zbytečným ztrátám tyto řády vyžadují, aby se vojska před ztečí rozvinula do bojových sestav. Dále pak řády doporučují používat předbojových sestav, aby bylo možno rychle překonat prostory zasažené atomovými údery a ty prostory, kde nepřítel neklade organizovaný odpor.

Při určování šířky pásma útoku a hloubky bojových úkolů jednotek, útvarů a svazků, řád doporučuje vycházet ze zámyslu činnosti, možnosti zničení nepříteli atomovými zbraněmi a jinými prostředky z učenění obrany a sil nepříteli, složení útvarů a svazků, terénu a jiných podmínek.

Pásmo útoku jednotek, útvarů a divize se zvětšilo s ohledem na vzrůstající sílu vojsk a na změny v organizaci obrany pravděpodobného nepříteli, jakož i na možnost protiatomové ochrany vojsk. Divize může provádět průlom obrany nepříteli na jednom nebo dvou úsecích se soustředěním hlavního úsilí na jednom z těchto úseků. Průlom obrany na celém pásmu činnosti může divize provádět v tom případě, jestliže síly a prostředky umožňují divizi splnit daný úkol; toto zpravidla bude moci uskutečnit jen při zmenšené šířce pásma útoku.

Základem rozhodnutí k útoku je určení směru hlavního úderu, určení uskupení sil a prostředků pro splnění stanoveného úkolu a volba druhu manévru.

Hlavní úder se doporučuje provádět ve směru, který zabezpečuje zničit v krátké době to nepřátelské uskupení, jehož zničení podstatně sníží odolnost a aktivitu obrany a zabezpečí úspěšné splnění úkolu. Budou-li provedeny atomové údery nařízením vyššího velitele v pásmu útoku, pak se hlavní úder musí vést ve směrech prostorů, kde jsou prováděny atomové údery.

Bojové úkoly nutno stanovit s ohledem na podmínky použití zbraní hromadného ničení, a na změny v organizaci vojsk a jejich vyzbrojení novou bojovou technikou, jakož i s ohledem na změny názorů armád pravděpodobného nepříteli na organizaci (učenění) obrany.

Hloubka bojových úkolů v nových řádech ve srovnání se starými řády se značně zvět-

šila. Tak např. při útoku s použitím atomových zbraní blízkým úkolem divize prvního sledu může být prolomit první pásmo nepřátelské obrany, následujícím úkolem rozvinout útok do hloubky s cílem prolomit mezilehlá postavení a ovládnout z chodu druhé pásmo obrany. Dalším úkolem (místo úkolu dne podle starých řádů) dosáhnout čáry (objektů) zabezpečující rozvinutí útoku do hloubky nebo do strany (do boku) s cílem rozšířit průlom.

Blízkým úkolem msp (tp) je obvykle rozdrtit první sled nepřátelské divize a dobýt jeho postavení; následujícím úkolem je rozvíjet útok, rozdrtit divizní zálohy a prolomit první pásmo nepřátelské obrany. Dále pluk rozvíjí útok stanoveným směrem. Blízkým úkolem msp (tpr) je obvykle zničit nepříteli v operných bodech a uzlech obrany a v součinnosti se sousedy rozdrtit první sled nepřátelské divize. Dále prapor rozvíjí útok stanoveným směrem.

Obsah všech třech úkolů zahrnuje bojovou činnost prováděnou obvykle během 24 hodin boje.

Obsah všech třech úkolů (divize) nezahrnuje bojovou činnost pro všechny případy bojové praxe. Naopak, v nových řádech se zdůrazňuje, že za přijatelných podmínek hloubka bojových úkolů může být zvětšena a při průlomu připravené obrany nepříteli bez použití atomových zbraní nebo když útvar (svazek) bude nasazen na podružném směru, může být zmenšena.

Značné zvětšení hloubky bojových úkolů jednotek, útvarů a svazků vyvolává nutnost členit bojovou sestavu. Se zřetelem k tomu by bojová sestava při průlomu připravené obrany mohla být rozdělena na dva sledy. Přitom na rozdíl od starých řádů se v nových řádech poukazuje na to, že do druhého sledu je možno vyčlenit ne jeden, ale i dva pluky; u pluku a praporu je tomu jako dříve. Tankový pluk msp podle terénu, charakteru obrany nepříteli a použití atomových zbraní může být použit jak v prvním, tak i ve druhém sledu. Kromě toho může být použit jako předsunutý odřad.

Z nových řádů jsou škrtnuty pojmy »děllostřelecký útok« a »letecký útok«, protože se útok provádí spojeným úsilím všech druhů vojsk a speciálních vojsk. Přitom místo tří období plánování bojové činnosti děllostřelečtva a letectva, jak se praktikovalo dříve, se dnes plánují dvě období: děllostřelecká (letecká) příprava útoku a děllostřelecká (letecká) podpora útoku. V obsahu druhého období se rozebírá činnost děllostřelečtva (letectva) jak z hlediska podpory útoku tanků a pěchoty, tak i jejich doprovodu při boji v hloubce nepřátelské obrany. Zvláštní důraz je třeba klást na to, aby děllostřelecká palba a údery letectva dosahovaly maximální hustoty k okamžiku útoku tanků a pěchoty a přechod od děllostřelecké a letecké přípravy zteče k podpoře zteče se prováděl bez jakékoli přestávky a pro nepříteli nepozorovaně.

V řádech se zvlášť zdůrazňuje, že nejdůležitějším úkolem děllostřelečtva a letectva je ničit atomové zbraně a jiné prostředky hromadného ničení nepříteli.

Při používání atomového střeliva je velitel povinen s ohledem na různé podmínky situace volit takový způsob zasazování atomových úderů, který by zabezpečoval maximální zni-

čení živé síly a techniky nepřítele a vytvářel nejlepší podmínky pro využití výsledků atomových úderů útočícími vojsky. Tak např. v době dělostřelecké a letecké přípravy na první postavení nepřítele je účelné provádět úderů na nepřítele atomovým střelivem malé ráže. Přitom vzdálenost prostoru výbuchu musí zabezpečovat bezpečnost útočících vojsk. Na objekty rozmístěné v hloubce nepřátelské obrany mohou být prováděny úderů atomovým střelivem větší ráže.



V nových ráďech je zdůrazněno, že útok se provádí ve dne i v noci nepřetržitě, ve vysokém tempu a v těsné součinnosti se všemi druhy vojsk, letectva a s použitím vzdušných výsadků.

Hlavní síly, zvláště pak tankové útvary, musí směle využívat mezer po atomových úderech k prudkému rozvinutí útoku s cílem rychle prolomit pásmo obrany a obsadit z chodu postavení (pásma) obrany v hloubce, jakož i provést úderů do boků a týlu nepřítele.

Abyste zabezpečilo vysoké tempo útoku vojsk a rychle využilo výsledků atomových zbraní v hloubce obrany, vyčleňují se předem odřady a taktické vzdušné výsadky. To je možné hlavně díky rozvoji dopravního letectva zvláště vrtulníků, v důsledku čehož do činnosti výsadkových vojsk mohou být zapojeny nejen jednotky speciálně k tomu vycvičené, ale i motostřelecké jednotky (útvary).

Se zřetelem na úkoly se jako předem odřad zpravidla vyčleňuje zesílený tankový nebo motostřelecký prapor (pluk), který musí obsadit a držet důležitou čáru (objekt) až do příchodu hlavních sil svazku. Do taktického vzdušného výsadku se obvykle začleňují zesílené motostřelecké prapory a někdy jednotky (útvary) vzdušných výsadkových vojsk. Úkolem výsadků je znemožnit nepříteli obsadit vzniklé mezery po atomových úderech, ovládnout a udržet důležité objekty a prostory v hloubce nepřátelské obrany. V některých případech taktické vzdušné výsadky se používají k tomu, aby ovládly a zničily atomové zbraně a jiné prostředky hromadného ničení.

Rády vyžadují, aby se průlom pásem a postavení v hloubce nepřátelské obrany prováděl zpravidla z chodu s maximálním využitím atomových úderů, úderů letectva, dělostřelecké palby a činnosti předem odřadů a taktických vzdušných výsadků. Při rozvinutí útoku v hloubce obrany musí velkou úlohu sehrát tankové jednotky, útvary a svazky.

Hluboký průlom útočících vojsk do nepřátelské obrany může vytvořit příznivé podmínky k obklopení nepřítele, které divize provádí obvykle v součinnosti s jinými svazky a vzdušnými výsadky.

Rády obsahují ustanovení o činnosti útočících vojsk v těch případech, kdy nepřítel bude úmyslně zdržovat čelné útočící vojska nevelkými silami a hlavní síly použije k protizábrání z dříve připravených čar v hloubce obrany, tj. bude provádět obranu způsobem tzv. mobilní obrany. V takových případech je třeba rychle zdolat odpor krycích vojsk, částí sil izolovat hlavní uskupení nepřítele a čelné hlavními silami zasadit mu úder do boků a týlu. Přitom je nutno nejdříve provést úder hlavnímu uskupení nepřítele atomovými zbraněmi, dělostřeleckou palbou a leteckými úderů v prostoru jeho rozmístění nebo za přesunu k protizábrání.

Se zřetelem na použití atomových zbraní, vysokou aktivitu letectva a použití nejrůznějších technických prostředků pro provádění průzkumu nabývá zvlášť velkého významu noční bojová činnost; proto musely být od základu přepracovány zásady boje v noci. Aby mohla být bojová činnost v noci úspěšně prováděna, je třeba zvlášť pečlivě přípravy a všestranné organizace součinnosti vojsk, mistrného střídání bojové činnosti s odpočinkem, umělého využití technických prostředků průzkumu, pozorování a osvětlování, jakož i včasného zničení těchto prostředků u nepřítele.

Soudobé prostředky pro vidění v noci a zvýšené tempo útoku umožňuje stanovit svazkům a útvarům stejné bojové úkoly, jako při útoku ve dne. Určuje-li se bojová sestava prvního sledu, doporučuje se vyčlenit takové množství sil a prostředků, které by zabezpečovalo splnit úkoly stanovené na noc, aniž by bylo nutno zasazovat do boje druhý sled.

Zvláštního významu nabývá překvapivá a směšná činnost a iniciativy s cílem rychle využít výhodných podmínek situace ke splnění stanovených úkolů.

Rády obsahují podrobné pokyny týkající se organizace osvětlování bojiště, které je plánováno na celou hloubku bojového úkolu, jakož i pokyny k rozvinutí bojové činnosti během noci započaté ve dne a k přechodu od noční bojové činnosti k denní.



V podmínkách vysoce manévrové bojové činnosti rozvíjející se nerovnoměrně do šířky a hloubky tvoří se často v bojových sestavách mezery. Těchto mezer se budou snažit využít obě bojující strany. Proto v soudobých podmínkách může vzniknout naprosto zákonitě střetnutí bojů — jako výsledek střetnutí obou bojujících stran, které usilují řešit své úkoly útokem. Charakteristickou zvláštností nových ráďů je to, že se v nich o střetnutí bojů jedná nejen při provádění přesunu (za pochodu), ale i při útoku, v obraně a při provádění protizábrání.

Úspěchu se ve střetném boji dosahuje včasným zjištěním přesunujícího se nepřítele, včasným rozhodnutím a rychlým proniknutím úkolů do vojsk, předjetím nepřítele v provedení atomových a leteckých úderů, zahájením dělostřelecké palby, obsazením výhodných čar, rychlým rozvinutím do předbojových a bojových sestav, předjetím nepřítele v zahájení zteče, rozhodnou a sladěnou činností vojsk a tvůrčí iniciativou velitelů všech stupňů.

Při střetnutí s nepřítelem jednotky, útvary a divize musí rozhodnou činností předem odřadů, předvolů a jiných čelních útvarů (jednotek), zničit jeho zájmové útvary, a hlavními silami provést úder do boků a týlu hlavního nepřátelského uskupení, desorganizovat jeho bojové a pochodové sestavy, rozdělit je na skupiny a po skupinách zničit. Dosažený úspěch je nutno směle a bez přestávky rozvíjet a nedovolit nepříteli, aby zorganizoval obranu a přeskupil své síly.



Hodně odstavců je věnováno násilnému přechodu vodních překážek. Použití atomových zbraní, výsadků a možnost přepravy bojové techniky a dopravních prostředků, jakož i možnost přechodu tanků pod vodou, umož-

ňují vojskům zdolávat vodní překážky bez snížení tempa útoku. S ohledem na to je zvlášť zdůrazněn požadavek překonávat vodní překážky z chodu.

V těch případech, kdy násilný přechod z chodu se nepovedl, nově řady doporučují, aby se prováděl s přípravou v krátké lhůtě, protože soudobé bojové a přepravní prostředky umožňují přípravu násilného přechodu vodní překážky bez delší časové ztráty.

Zásady pro násilný přechod vodních překážek s plánovitou přípravou jsou v nových řádech zachovány pouze v těch případech, kdy byla vojska delší dobu v bezprostředním dotyku s nepřítelem na vodní překážce. Vybavení vojsk novými přepravními prostředky, jakož i mohutné ničivé prostředky umožnily, že se v soudobých podmínkách nemusí vyčleňovat výsadkové jednotky z prvního sledu, jejichž úkolem bylo obsadit protější břeh a zahájit násilný přechod řeky současně na celém úseku jednotkami prvního sledu.

V řádech byl nově určen čas »C« pro násilný přechod vodní překážky s přípravou v krátké lhůtě nebo s plánovitou přípravou. Na rozdíl od dřívějšího času »C«, který určoval okamžik odražení jednotek prvního sledu od vlastního břehu, je v nových řádech čas »C« časem pro ztích předního okraje obrany na protilehlém břehu. Toto opatření bylo učiněno proto, aby byla zabezpečena součinnost úderu na nepřítele na protilehlém břehu.

Řády rovněž obsahují potřebný návod pro organizaci přepravy tanků pod vodou; přitom se zdůrazňuje, že tanky je nutno přepravovat obvykle po obsazení protilehlého břehu a po pečlivém průzkumu vodní překážky.

Abyste zabezpečil organizovaný přesun vojsk k vodní překážce, zamezilo shlukování u přeprav a zachoval pořádek ve výchozích postaveních na směrech přesunů, jakož i na přepravách, organizuje se pořádková služba.



Značně byla upřesněna ustanovení, která se týkají organizace a vedení obranného boje. Hlavní pozornost je věnována tomu, aby obrana byla ještě odolnější, aktivnější a členěná do větší hloubky. Obrana musí odolávat nejen hromadným úderům atomových zbraní a jiných prostředků hromadného ničení, ale i zasazovat ničivé údery útočícímu nepříteli, který má početní převahu a vytvářet podmínky pro přechod z obrany do útoku v krátké lhůtě.

Abyste bylo možno splnit tyto požadavky Rád doporučuje organizovat hluboké a rozmanité bojové sestavy, postavení a obranná pásma, skryté a rozptýlené rozmístění sil a prostředků, aby bylo možno s nimi manévrovat v průběhu boje, provádět prudké protizábrany, využívat je k ženijnímu budování postavení a obranných pásem v nejbližších lhůtách, včas zjišťovat a okamžitě ničit atomové a jiné prostředky hromadného ničení.

V nových řádech se klade zvláštní důraz na to, že vojska v obraně nesmí opustit svá postavení a ustupovat bez rozkazu nadřazeného velitele. Vojska musí houževnatě bránit svá postavení. Přitom musí být připravena k činnosti i v těch situacích, kdy je přerušeno tak-tické spojení mezi nimi i když jsou v obklíčení.

Vzhledem k tomu, že se zvětšila sílka útoků nepřátelských svazků a zvětšila úderná síla našich vojsk s ohledem na nutnost protiatomové ochrany, byly sílky obranných pásem zvětšeny. Stanovené normy nedovolují šablo-

novitost, nýbrž nabádají k tvůrčímu řešení otázek pokud jde o sílku a hloubku obranného pásma a musí vycházet z úkolů útvarů a svazků, jejich složení a charakteru terénu. Řády kromě toho kladou velký důraz na to, aby i složení bojových sestav, rozmístění sil a prostředků jak na pásmech, tak i na postaveních, a ženijní úprava terénu byla prováděna tvůrčím způsobem, bez šablonovitosti.



Bojová sestava svazku a útvaru v obraně může mít jeden nebo dva sledy. Avšak pro přípravu hluboce členěné obrany a zabezpečení aktivních opatření, schopných zadržet útočícího nepřítele, a k vytvoření podmínek k jeho zničení řády doporučují, aby bojová sestava v obraně na hlavním směru měla dva sledy. Přitom se tankový pluk mšd využije ve druhém sledu s cílem provádět protizábrany nebo zaujmát obranu na hlavních směrech. Tankového praporu msp se používá k zesílení PT obrany motostřeleckých praporů, část se ponechává v záloze, k přehrazení trhlín po atomových úderech, k odražení ztížení nepřátelských tanků a k protizábránám s druhým sledem pluku.

Pokud jde o celkové rozmístění sil a prostředků v obraně, řády nikterak neomezují tvůrčí iniciativu velitelů při řešení této otázky v závislosti na konkrétní bojové situaci.

Pokud jde o divizi hovoří se v řádu o tom, že divize prvního sledu může podle situace položit hlavní úsilí na udržení prvního nebo dalšího pásma.

Rozmanitost bojových sestav a nejrůznější rozmístění sil a prostředků nám dovozuje utajit před nepřítelem bojovou sestavu bránících se vojsk, klamat nepřítele a ztěžovat mu výběr objektů pro atomový úder. To umožní splnit stanovený úkol, zničit útočícího nepřítele a udržet pásma obrany.

Avšak při libovolné organizaci bojové sestavy řády zdůrazňují, že je nutno zaměřit hlavní pozornost na udržení těch úseků, na kterých závisí odolnost obrany jako celku. Toho lze dosáhnout širokým manévrem sil a prostředků z hloubky a z úseků, proti nimž nebyla vedena bojová činnost, a zejména palbou vedenou ze všech druhů zbraní na tyto směry během boje.

V případech, kdy hlavní úsilí divize bylo soustředěno na udržení prvního postavení, může být před ní na jednotlivých směrech vytvářeno předsunuté postavení, abychom oklamali nepřítele pokud jde o skutečný přední okraj a přinutili ho, aby předčasně rozvinul své síly. Tehdy, když se hlavní úsilí soustřeďuje na udržení prvního pásma, buduje se před ním zabezpečovací pásmo s cílem zadržet nepřátelský útok a přinutit nepřítele, aby se rozvinul a zaútočil v nevýhodném směru, a chránit tak rovněž bránci se vojska před nečekanými údery.



Řády zdůrazňují, že je nutno vyhnout se jakékoli šablonovitosti pokud jde o budování obrany a ženijní úpravy terénu. Dále se v řádech hovoří o tom, že ženijní budování obranného pásma musí být rozmanité, musí odpovídat bojové sestavě a uvádět nepřítele do pochybnosti pokud jde o skutečné rozmístění vojsk a zámýslí velitele.

Množství postavení v pásmu a zákopů

v postaveních musí být různé. Jejich budování je třeba provádět podle charakteru terénu. Lineární budování pásem a postavení nepřipouštět.

Ke klamání nepřítele a k snížení účinnosti jeho atomových úderů se doporučuje vytvářet záložní a klamné postavy, palebná postavení a obranné objekty, jakož i provádět periodické střídání prostoru rozmístění druhých sledů, záloh, dělostřelectva a velitelských stanovišť. To bude zvlášť důležité tehdy, kdy se nám podaří nrčit dobu přechodu nepřítele k útoku.

Na rozdíl od starých řádů se v nových řádech poukazuje na to, že základ každého postavení tvoří praporeční a v některých případech i rotní rajóny obrany. Všechny rajóny se připravují ke kruhové obraně a jsou spojeny do šifry i do hloubky jednotným systémem palby a zátarasů. Abychom předešli velkým ztrátám od atomových úderů nepřítele, tvoří se mezi rajóny obrany mezery, které musí být pod palbou protitankových prostředků, kulometů, dělostřelectva a musí být chráněny zátarasů. Mohou být obsazovány malými jednotkami a vybaveny palebnými prostředky, klamnými zákopy, zátarasů a jinými stavbami.

Nížení živé síly a techniky nepřítele a hlavně boj s jeho tanky tvoří základ soudobého obranného boje svazku, útvaru a jednotek, jehož úspěch závisí na tom, nakolik bude odolná protitanková obrana účinně všechny prvky jejího systému.

Větší význam protitankové obrany se zdůrazňuje v nových řádech tím, že se na ni položí jako na základ soudobé obrany a ne jako na druh bojového zabezpečení vojsk.

Podle řádů je nutno budovat protitankovou obranu do celé hloubky bojových sestav svazků a útvarů s důrazem na nutnost smělého manévrování protitankovými prostředky v průběhu boje. Za tím účelem se doporučuje připravovat pro tanky, SHD a protitanková děla záložní postavení a pro protitankové zálohy a pohyblivé zátarasovací odřady a tankové zálohy několik čar pro rozvinutí.

Systém protitankové obrany se nemění. Zahnuje rotní opěrné body, spojené do praporečních protitankových uzlů, protitankové rajóny, protitankové a tankové zálohy, pohyblivé zátarasovací odřady, dělostřelectvo, které je umístěno na směrech, ohrožených útokem tanků, tanky druhých sledů a zálohy, protitankové zátarasů a plamenometné prostředky.

Otázkám zmaření nepřátelského útoku se věnuje v řádech velká pozornost. Maření útoku se provádí mohutnou protipřipravou s použitím atomových a chemických zbraní na nepřátelská uskupení nejen ve výchozím prostoru pro útok, ale i v prostorech soustředění, jakož i na čarách rozvinutí při útoku z chodu.

V jednotlivých případech se ihned za protipřipravou plánuje zasazení úderu nepříteli před předním okrajem obrany. Tento úder se provádí obvykle podle zvláštního plánu nadřízeného velitele za tím účelem, aby byla vojska prvního sledu nepřítele dezorganizována a byly jim způsobeny ztráty. Každý takový úder se uskutečňuje obvykle silami do jednoho motostřeleckého nebo tankového pluku za podpory dělostřelectva a letectva.

Vzhledem k tomu, že nepřítel v soudobém boji počítá s použitím vzdušných výsadek, obsahují nové řady nutné zásady týkající se organizace boje s těmito vzdušnými výsadek. K tomu se musí především využít těch útvarů a jednotek, v jejichž blízkosti bude svržen vzdušný výsadek, jakož i zálohy, část sil druhých sledů, dělostřelectva a letectva. Ke zničení velkých výsadek se doporučuje použít atomových zbraní.

Jedním ze způsobů, jak zničit útočícího nepřítele, je provádění protiztečí; v podmínkách použití atomových zbraní a jiných prostředků hromadného ničení a při útoku silného nepřítele nemusí mít každá protizteč úspěch. Na základě toho se v řádech poukazuje na to, že protizteče, které mají cíl zničit nepřítele, vklínivšího se do obrany a obnovit obranu, provádějí se silami druhých sledů a záloh divize v součinnosti se sousedy a vojsky přisunutými z neohrožených úseků. Na stupni pluk (prapor) jsou v řádu uvedeny podmínky, kdy je účelné nebo neúčelné provádět protizteč. V řádu je např. uvedeno, že protizteč druhým sledem pluku se zpravidla provádí současně s protiztečí druhého sledu divize nebo v součinnosti s druhými sledy sousedních pluků. Jestliže se do obrany vklínily malé síly a nepřítel utrpěl těžké ztráty, může druhý sled pluku provádět protizteč samostatně. Za příznivých podmínek, zvláště v noci, mohou protizteč provádět i druhé sledy praporů.

Před protiztečí může být proveden atomový úder. Řády nedovolují provádět protizteče v těch případech, kdy nepřítel provádí hromadný atomový úder a má převahu v živé síle a v prostředcích. V tomto případě vojska prvního sledu musí houževnatou obranou na připravených postaveních všemi palebnými prostředky a s použitím všech druhů zátarasů způsobit nepříteli co největší ztráty, rozdělit jeho úderné uskupení a vytvořit podmínky k provedení protizteče (protiúderu) silami druhých sledů nadřízených velitelů.

V ustanoveních, která se týkají vedení obranného boje, řády vyžadují, aby velitelé všech stupňů projevovali tvůrčí iniciativu a houževnatost při dosahování stanovených cílů. Široký manévr silami, prostředky a palbou je jednou z nejdůležitějších podmínek, zabezpečujících zničení útočícího nepřítele. Umění hraničích se vojsk spočívá v tom, aby včas dovedla obsadit vzniklou mezeru po atomovém úderu a nedopustila, aby do této mezery vnikl nepřítel s tanky. V takovém případě řády doporučují využít protitankové zálohy, pohyblivé odřady zátarasovací a část sil druhého sledu. Zvláštní úloha se přisuzuje dělostřelectvu, které musí tento prostor přehradit palbami.

Rajóny, napadené atomovými a chemickými zbraněmi, musí být okamžitě prozkoumány jednotkami radiačního a chemického průzkumu; útvary, které utrpěly velké ztráty, se posilují nebo vystřídají zálohami (druhými sledy) a člní se opatření k odstranění následků napadení.



Vzhledem k větší pohyblivosti vojsk a vysoké manévrovatelnosti řády obsahují normy rychlosti pohybu a denních přesunů jednotek a útvarů různých druhů vojsk. Tak např. norma denního přesunu pro motostřelecké a tankové svazky a útvary se zvýšila ze 150 km na 180 až 250 km, armádního dělostřelectva a dělostřelectva velké a zvláštní (speciální) mohutnosti — ze 60 až 80 km na 150 až 200 km. To umožňuje provádět pochody bez toho, že by došlo k podstatnému odtržení motostřeleckých tankových svazků a útvarů od dělostřeleckých.

Při vytváření proudů řády doporučují, aby mezi sousedními osami pochodu a prapore (oddíly) v proudech byly mezery, které by vylučovaly možnost současného zničení dvou praporů (oddílů) jedním výbuchem atomového náboje střední ráže.

V souvislosti s motorizací armády nové řády obsahují ustanovení, týkající se technického zabezpečení pochodu, zejména technické ošetřování vozidel v době odpočinku, jakož i odsun vozidel při jejich vyřazení. Podrobněji jsou probírány otázky, týkající se průchodnosti kolových a pásových vozidel při pochodu v horách, v bažinatém terénu a v zimě.

Manévrový charakter bojové činnosti, jakož i zkrácené lhůty k přípravě operace a boje si vyžádaly opravy v otázkách organizace a velení vojskům.

V soudobých podmínkách se od velitelů a štábů vyžaduje vysoká operativnost práce, rychlá reakce na změny situace a včasné a iniciativní rozhodování. Bez toho není dnes velení vojskům myslitelné.

Během praktického výcviku vojsk se vyskytují případy, kdy velitelé a štáby zbytečně ztrácejí mnoho času na vypracování rozhodnutí a nepotřebné písemné dokumentace, v důsledku čehož podřízená vojska mají málo času na přípravu vlastní bojové činnosti. Přitom se hodnocení situace provádí formou dlouhých informačních zpráv.

Proces vypracování rozhodnutí, jeho provedení do vojsk a organizace součinnosti často zabírá mnoho času a vyžaduje několikrát svolávání podřízených velitelů. Opakování známých údajů a nekonečné rozmluvy se staly velkým zlovykem v práci velitelů a štábů.

Nové řády obsahují ustanovení o novém systému práce velitelů při organizaci bojové činnosti, který odstraňuje uvedené nedostatky. Vypracování rozhodnutí se provádí obvykle na mapě. Jeli dostatek času, provádí velitel útvaru a svazku rekonoskaci. Stanovili se úkoly podřízeným velitelům ústně, je vhodné povolat velitele jednou k vyslechnutí rozkazu a poté je třeba přistoupit k organizaci součinnosti. Dále pak se podle času a jiných podmínek může způsob součinnosti upřesňovat na mapě a v terénu.

Bojové úkoly podřízeným velitelům se mohou dávat podle situace písemně nebo ústně, formou rozkazů nebo nařízení.

Jak ukazují zkušenosti, je při používání atomových zbraní v soudobém boji a při účasti velkého množství vojsk s různorodou bojovou technikou, raketových prostředků, letectva a výsadek vojsk nutno, aby bojové úkoly vojskům byly vydávány velmi přesně a aby jejich činnost byla koordinována. Vzhledem k tomu je nutno, aby při organizaci bojové činnosti ve svazcích byly bojové rozkazy vydávány písemně s uvedením požadavků, týkajících se organizace bojové činnosti. Jestliže velitel pluku a svazku vydává bojové rozkazy ústně, pak rozkaz musí být zapsán nebo zakreslen na mapu s legendou a zrozesán útvarům (jednotkám). Současně s tím nové řády vyžadují, aby se ve všech případech vydávání rozkazů a jejich proniknutí do vojsk provádělo v minimálním časovém rozsahu. Písemný bojový rozkaz musí být co nejkratší a musí obsahovat zhodnocení nepřitele, rozhodnutí velitele a bojové úkoly pro podřízené útvary. V průběhu boje se s ohledem na situaci musí bojové úkoly vydávat a upřesňovat velitelem pluku a svazku přímo u podřízených jednotek, nebo vydáním bojových nařízení prostřednictvím štábních důstojníků, či pojitky.

Pro velení na stupni divize se v řádu doporučuje vybudovat velitelské stanoviště (VS), předsunuté velitelské stanoviště (PVS) a tylové velitelské stanoviště (TVS). Na stupni pluk VS a TVS, které jsou současně záložními VS, a u praporu pouze VS. Tato stanoviště se musí zřizovat na takové vzdálenosti od sebe, aby bylo vyloučeno jejich současné zničení jedním atomovým úderem. Všechna stanoviště musí být současně v činnosti a jejich práce musí být organizována tak, aby v případě vyřazení jednoho stanoviště nebylo ohroženo velení vojskům.

Řády současně vyžadují, aby jak v obraně, tak i ve výchozím prostoru k útoku byla budována záložní velitelská stanoviště.

Velitelské stanoviště je hlavním místem velení, protože se zde provádějí hlavní práce, týkající se jak přípravy bojové činnosti, tak i zabezpečení velitele údaji, které jsou nutné k včasnému a zdůvodněnému rozhodnutí. Za tímto účelem se na velitelském stanovišti rozmisťuje hlavní aparát velení svazku a převážná část pojitky. Velitelské stanoviště se má zřizovat na takovém místě, odkud by bylo zabezpečeno nepřetržité velení vojskům a které by umožňovalo skryté rozmístění jak obsluhujících jednotek, tak i prostředků velení. Na velitelském stanovišti je obvykle štáb svazku (pluku), štáb dělostřelectva a politické oddělení bez důstojníků, kteří mají na starosti evidenci a doplňování vojsk. Náčelníkem VS je náčelník štábu svazku.

Velitel svazku velí vojskům z velitelského stanoviště nebo z předsunutého velitelského stanoviště. Velitel pluku a praporu velí z VS. Předsunuté velitelské stanoviště se zřizuje za tím účelem, aby se zabezpečilo velení útvarům a jednotkám na hlavním směru; musí být vysoce pohyblivé a nebude proto mít velký počet důstojníků. Avšak spolu s velitelem svazku na něm musí být vždy přítomni náčelníci druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb, jiní důstojníci a spojovací prostředky, jakož i jeden důstojník pro navádění letounů na cíl. Předsunuté velitelské stanoviště musí být vždy připraveno k velení v libovolnou dobu.

Řády vyžadují, aby předsunuté VS bylo umístěno na takovém místě a v takové vzdálenosti od vojsk prvního sledu, aby velitel měl možnost být blíže k vojskům a ovlivňovat průběh bojové činnosti. Jelikož se v soudobých podmínkách značně zvětšilo pásmo činnosti vojsk, bojové sestavy jsou rozptýlenější a protože terén není všude dostatečně přehledný, řády vyžadují, aby z předsunutého velitelského stanoviště měl velitel možnost sledovat činnost vojsk na hlavním směru a v rozhodujících okamžicích boje. Hlavní věcí je, aby velitel byl co nejblíže k vojskům a aby mohl včas poskytovat pomoc útvarům a jednotkám.

Tylové VS se zřizuje v prostoru, ve kterém jsou tylové útvary a jednotky. Kromě velení tylovým útvarům a jednotkám musí TVS zabezpečovat nepřetržité spojení s velitelem a štábem. V případě likvidace VS a PVS může být na tylovém stanovišti zřízeno nové VS.

V průběhu boje, majícího rychlý spád, a rovněž při přemísťování VS může velitel svazku velet vojskům z obrněného vozidla (tanku, automobilu) vybaveného pojitky.

Aby bylo zabezpečeno velení vojskům, plánuje se využití nejrůznějších pojitek. Po-

dle konkrétní situace se použijí ta pojitka, která v daném okamžiku nejlépe vyhovují.

Základními spojovacími prostředky, používanými v soudobých podmínkách jsou rádiové a směrové prostředky, které jsou s to zajistit nepřetržitě mnohokanálové spojení s podřízenými, nadřízenými velitelem a štábem a rovněž se sousedy.

Širší pásma útoku a obrany svazku a útvarů a rychlá změna situace na bojišti ztěžují velitelům pozorovat činnost vlastních vojsk a činnost nepřítele. Na pomoc velitelům může být dán televizní přístroj, s jehož pomocí může pozorovat bojiště a předávat bojové dokumenty a mapy.

Televizní aparatura má velký význam při nedostatku času, neboť dovoluje rychle seznámit podřízené velitele a štáby s bojovými úkoly.

Úspěšná bojová činnost v soudobých podmínkách není myslitelná bez dobrého bojového zabezpečení vojsk, především PAO.

Ač je plán boje jakkoli dobrý, nelze úspěch boje zaručit, nebudou-li vojska zabezpečena před atomovými údery nepřítele.

V nových řádech se velká pozornost věnuje novým druhům bojového zabezpečení, protiatomové a protibiologické ochraně. Současně byla značně rozšířena ustanovení o PCHO vojsk. Zvláště pak bylo zdůrazněno, že ochrana vojsk před atomovými zbraněmi má prvotní význam. Nejdůležitějším opatřením týkajícím se PAO je rozptýlení vojsk, využití ochranných vlastností terénu, rychlá ženění

úprava terénu s využitím mechanizačních prostředků a maskování vojsk. Kromě toho musí vojska udržovat neustálý dotyk s nepřítelem, pronikat do jeho postavení a tím ztížit nebo vyloučit použití ZHN. Abychom zlikvidovali následky atomového a chemického napadení, doporučuje se včas vyčlenit nezbytné síly a prostředky (ZUO).

Taková jsou nová ustanovení vydaných řádů a tak je třeba je v praxi uplatňovat.

Rozkazem ministra národní obrany v tomto roce byl vytyčen před vojáky úkol, aby si podrobně prostudovali nové řády. Vydaní nových polních řádů napomůže tomu, aby se dále zlepšovala kvalita bojové a politické přípravy vojsk, jejich polního výcviku a bojové pohotovosti, a bylo dosaženo názorové jednoty na organizaci a vedení bojové činnosti vojsk. Toho lze dosáhnout pouze pečlivým studiem řádů a jejich použitím v praxi.

Studium řádů je nutno provádět v rámci velitelské přípravy samostatným studiem a rovněž při všech zaměstnáních a na cvičeních s vojsky. Hlavní metodou má být samostatné studium. Doporučuje se připravovat referáty týkající se buď celých řádů nebo jejich nejdůležitějších ustanovení. Koncem léta je nutno, aby všichni generálové a důstojníci složili zápočet ze znalosti řádů.

Schválené řády se částečně liší od návrhů a proto se nelze spoléhat na dřívější znalosti.

Nové řády je třeba pečlivě chránit a zachovávat přísný postup při výdeji, abychom předešli jejich ztrátě.

Způsoby uvedení nových řádů do života vojsk

Další zvyšování bojové připravenosti naší armády vyžaduje, aby tyto nové řády byly při výcviku a v životě vojsk důsledně uplatňovány. Zajištění a provedení tohoto úkolu musí se stát hlavní částí náplně veškeré činnosti velitelů a politických pracovníků všech stupňů i stranických a mládežnických organizací.

Při uskutečňování tohoto úkolu musí všichni funkcionáři mít na zřeteli, že ovládnutí nových řádů nespočívá v jejich naučení a eventuálně vyzkoušení, ale že je nutno pochopit správný smysl a obsah jednotlivých ustanovení nových řádů. Zároveň s tím je třeba, aby všichni velitelé měli jednotnou a konkrétní představu o tom, jak je nutno tyto řády aplikovat v průběhu praktického výcviku.

Proto se nelze spokojit pouze s jedinou formou pro uvádění řádů do života vojsk, tj. samostatné studium a přezkoušení. Nutno využívat všech forem (lekci, seminářů, letůček, velitelských shromáždění, filmů a taktických cvičení), které se osvědčily při obdobných akcích. Těžiště u podřízených je nutno položit do aktivní práce vedoucích funkcionářů z řad velitelů, politických pracovníků a odborných náčelníků. Zaměřit se na vysvětlování nejobtížnějších otázek nebo těch, které činí potíže a zdůvodňovat ideje a podstatu nových řádů. Přitom široce využívat i možnosti odborného tisku. Provést aktivity za účasti velitelů a náčelníků a vedoucích funkcionářů divízi. Uvedení funkcionáři provedou opět aktivity se svými podřízenými důstojníky útvarů a jednotek.

Je samozřejmé, že těmto aktivitám musí předcházet organizované samostatné studium a semináře. Nutno využívat vojenských filmů, velitelských zaměstnání a IMZ, na kterých je třeba ukazovat aplikaci jednotlivých ustanovení nových řádů v praxi.

Vzhledem k tomu, že během tohoto roku vyjdou mimo nového základního řádu i nové všechny bojové a polní řády a řády druhů vojsk, nelze všem těmto řádům učit najednou. Je nutno postupně v souladu s výcvikem jednotek a s nezbytným časovým předstihem seznamovat důstojníky s jednotlivými ustanoveními nových řádů tak, aby byli s to správně pochopit tu část nového řádu, kterou bude zapotřebí aplikovat při

výcviku. Dokonalé ovládnutí všech řádů je úkolem dlouhodobým, který bude trvat nejméně jeden výcvikový cyklus — rok.

Osvojení si nových řádů umožní všem příslušníkům armády nejen správně se připravovat na plnění bojových úkolů podle nejnovějších zásad za použití atomových zbraní a jiných prostředků hromadného ničení, ale také přispěje k správnému chápání vojenské politiky naší strany.

Pochopení a zvládnutí nových řádů a jejich správné uvedení v život při výcviku a výchově vojsk umožní také správně chápat úlohu mas v soudobé válce, přispěje k upevnění soudružských vztahů na štábech a povede velitele ke stranickému přístupu při plnění všech úkolů výcviku a výchovy.

Osvojení a správné uplatňování nových řádů v praxi je nezbytnou podmínkou pro splnění úkolů vytyčených naší armádě XI. sjezdem KSČ: Dále budovat naši lidovou armádu, zvyšovat její bojovou a politickou připravenost v souladu s požadavky soudobého vojenství.

Prameny:

1. Vojennaja mysl Sovětské armády — článek maršála Grečko.
2. Polní řád divize — Oper-1-1.
3. Polní řád prapor-pluk — Vševojsk-1-2.
4. Některé poznatky a názory autorů.